

Brüssel, 24. november 2022
(OR. en)

15176/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0367(NLE)

ENER 626
CLIMA 626
CONSOM 307
TRANS 736
AGRI 670
IND 503
ENV 1198
COMPET 945
FORETS 128

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 14964/22

Komisjoni dok nr: 14349/22

Teema: Ettepanek: nõukogu määrus, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks
– Sisu suhtes kokkuleppe saavutamine

Pärast energeetikanõukogu erakorralisel istungil 24. novembril 2022 teksti sisu osas kokkuleppe saavutamist edastatakse delegatsioonidele lisas järgmise ettepaneku tekst: nõukogu määrus, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks

Lisas esitatud teksti vaatavad läbi õiguskeeleekspertid.

2022/0367 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse raamistik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 122 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) Venemaa Föderatsiooni sõjaline agressioon Ukraina vastu ning Venemaalt liikmesriikidesse suunatud maagaasitarnete enneolematu vähenemine ohustavad liidu ja selle liikmesriikide varustuskindlust. Samal ajal on Venemaa Föderatsioon gaasitarneid relvana kasutades ja gaasivoogude tahtliku katkestamise kaudu turuga manipuleerides põhjustanud liidus energiahindade järsu tõusu, mis lisaks liidu majanduse ohustamisele kahjustab tõsiselt ka varustuskindlust. Taastuvate energiaallikate kiire kasutuselevõtt aitaks leevendada praeguse energiakriisi mõju, luues kaitse Venemaa tegevuse vastu. Taastuenergia võib märkimisväärselt aidata lahendada praegust olukorda, kus Venemaa kasutab energiat relvana, kuna see tugevdab liidu varustuskindlust, vähendab turu volatiilsust ja alandab energiahindu.

- (3) Viimastel kuudel on Venemaa tegevus turuolukorda veelgi halvendanud, eelkõige on suurenenud oht, et lähitulevikus Venemaa gaasitarned liitu peatuvad täielikult, ja see on mõjutanud liidu varustuskindlust. See suurendas järsult energiahindade volatiilsust liidus ning viis gaasi- ja elektri hinnad suvel kõigi aegade kõrgeimale tasemele. See tõi kaasa elektri jaehindade tõusu, mis peaks järk-järgult kajastuma enamikus tarbijalepingutes, koormates üha enam kodumajapidamisi ja ettevõtjaid. Halvenenud olukord energiaturgudel kiirendas oluliselt üldist inflatsiooni euroalal ja aeglustas majanduskasvu kogu liidus. See oht püsib olenemata hulgihindade mis tahes ajutisest alandamisest ja puudutab veelgi enam järgmist aastat, nagu on tunnistanud komisjoni viimases hädaolukorra ettepanekus¹. Euroopa energiaettevõtted võivad järgmisel aastal seista silmitsi suurte raskustega gaasihoidlate täitmisel, kuna on väga tõenäoline, et praeguse poliitilise olukorra tõttu tuleb liitu Venemaalt torugaasi varasemast vähem või ei tule üldse. Lisaks on gaasi hoiustamist käsitlevas määruses (EL) 2022/1032 sätestatud eesmärk täita 2023. aastaks liidu gaasihoidlad 90 % ulatuses, võrreldes 80 %-ga sellel talvel. Samuti võivad ettearvamatud sündmused, nagu torujuhtmete saboteerimine ja muud varustuskindluse häirete riskid, tekitada gaasiturgudel lisapingeid. Lisaks on Euroopa taastuvenergiatehnoloogia tööstuse konkurentsivõime väljavaateid nõrgendanud muude maailma piirkondade hiljutine poliitika, mille eesmärk on toetada ja kiirendada kogu taastuvenergia tehnoloogia väärtusahelate laiendamist.
- (4) Sellega seoses ja selleks, et lahendada olukord, kus Euroopa tarbijad ja ettevõtjad seisavad silmitsi kõrgete ja volatiilsete hindadega ja mis põhjustab majanduslikke ja sotsiaalseid raskusi, leevendada energianõudluse vajalikku vähendamist, asendades maagaasitarned taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga ning suurendada varustuskindlust, peab liit võtma viivitamata täiendavaid ja ajutisi meetmeid taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamiseks, eelkõige selliste sihipäraste meetmete abil, millega suudetakse lühikeses perspektiivis kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu liidus.

¹ COM/2022/553 final.

- (5) Kiireloomuliste meetmete valimisel on lähtunud nende olemusest ja potentsiaalset aidata kaasa energiaalase hädaolukorra lahendamisele lühikeses perspektiivis. Täpsemalt saavad liikmesriigid kiiresti rakendada mitmeid meetmeid taastuvenergiaprojektide loamenetluse lihtsustamiseks, ilma et oleks vaja teha koormavaid muudatusi oma riiklikes menetlustes ja õigussüsteemides, ning tagada taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamise lühikeses perspektiivis. Mõned neist meetmetest on üldist laadi, nagu sellise vaidlustatava eelduse kehtestamine, mille kohaselt taastuvenergiaprojektid pakuvad asjaomaste keskkonnavalaste õigusaktide tähenduses ülekaalukat avalikku huvi, või täpsustuste lisamine teatavate keskkonnadirektiivide kohaldamisala kohta ning taastuvenergiajaamade ajakohastamise loaraamistiku lihtsustamine, keskendudes algprojektiga võrreldes tehtud muudatustest või laiendustest tulenevale mõjule. Muud meetmed on suunatud konkreetsetele tehnoloogiatele, nagu märkimisväärselt lühem ja kiirem lubade andmise menetlus olemasolevatele rajatistele päikeseenergiaseadmete paigaldamiseks. On asjakohane rakendada need kiireloomulised meetmed võimalikult kiiresti ja kohandada neid vastavalt vajadusele, et praegused probleemid õigesti lahendada.

- (6) On vaja kehtestada täiendavad kiireloomulised ja sihipärased meetmed, mis on suunatud konkreetsetele tehnoloogiatele ja projektiliikidele, mis kõige tõenäolisemalt võimaldavad taastuenergiat kiiresti kasutusele võtta ja avaldavad kohe mõju hindade volatiilsuse ja maagaasinõudluse vähendamise eesmärkidele, ilma et see piiraks üldist energianõudlust. Lisaks loamenetluste kiirendamisele on tehisrajatistele päikeseenergiaseadmete paigaldamise puhul asjakohane edendada ja kiirendada väikeste päikeseenergiaseadmete kasutuselevõttu, sealhulgas selliste, mis on mõeldud oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijatele ja kollektiivsetele oma tarbeks toodetud energia tarbijatele nagu kohalikud energiakogukonnad, kuna need on kõige odavamad ja kättesaadavamad võimalused, mille keskkonnavaline või muud liiki mõju on uute taastuenergiarajatiste kiire kasutuselevõtu seisukohast kõige väiksem. Lisaks toetavad need projektid otseselt kodumajapidamisi ja ettevõtteid, kes seisavad silmitsi kõrgete energiahindadega, ning kaitsevad tarbijaid hinnavolatiilsuse eest. Taastuvelektrijaamade ajakohastamine on võimalus suurendada taastuenergia tootmist kiiresti nii, et selle mõju võrgutaristule ja keskkonnale oleks võimalikult väike, sealhulgas selliste taastuenergia tootmise tehnoloogiate puhul nagu tuuleenergia, mille loamenetlused on tavaliselt pikemad. Soojuspumbad on otsene taastuenergiat põhinev alternatiiv maagaasikateldele ja neil on potentsiaal vähendada küttehooajal maagaasinõudlust märkimisväärselt.
- (6a) Käesolevat määrust tuleks kohaldada nende loamenetluste suhtes, mille alguskuupäev on määruse kohaldamisaja jooksul. Võttes arvesse käesoleva määruse eesmärki ning hädaolukorda ja määruse vastuvõtmise erandlikku konteksti, võttes eelkõige arvesse asjaolu, et taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu lühiajaline kiirendamine liidus õigustab käesoleva määruse sätete kohaldamist poolleiolevate loamenetluste suhtes, peaks liikmesriikidel olema lubatud kohaldada käesolevat määrust või selle teatavaid sätteid käimasolevate loamenetluste suhtes, mille kohta ei ole asjaomane asutus lõplikku otsust teinud, tingimusel et kõnealuste normide kohaldamisel austatakse nõuetekohaselt kolmandate isikute olemasolevaid õigusi ja nende õiguspäraseid ootusi. Kui liikmesriigid otsustavad kohaldada käesolevat määrust osaliselt või täielikult käimasolevate loamenetluste suhtes, peaksid nad seega tagama, et käesoleva määruse kohaldamine poolleiolevate loamenetluste suhtes on proportsionaalne ning kaitseb asjakohaselt kõigi huvitatud isikute õigusi ja õiguspäraseid ootusi.

- (7) Üks ajutistest meetmetest seisneb selles, et kehtestatakse vaidlustatav eeldus, mille kohaselt taastuvenergiaprojektid pakuvad ülekaalukat avalikku huvi ning edendavad rahva tervist ja ohutust asjakohaste liidu keskkonnaalaste õigusaktide tähenduses, välja arvatud juhul, kui on selgeid tõendeid selle kohta, et neil projektidel on keskkonnale suur kahjulik mõju, mida ei saa leevendada ega kompenseerida. Taastuvenergiajaamad, sealhulgas soojuspumbad ja tuuleenergia, on väga olulised selleks, et võidelda kliimamuutuste ja saaste vastu, alandada energiahindu, vähendada liidu sõltuvust fossiilkütustest ja tagada liidu varustuskindlus. Eeldus, et taastuvenergiajaamad, sealhulgas soojuspumbad, pakuvad ülekaalukat avalikku huvi ning edendavad rahva tervist ja ohutust, võimaldaks vajaduse korral kasutada selliste projektide puhul viivitamata lihtsustatud hindamist asjakohaste liidu keskkonnaalaste õigusaktidega ette nähtud konkreetsete erandite puhul. Liikmesriikidel peaks olema lubatud, võttes arvesse oma riigi eripära, piirduda selle eelduse kohaldamisel oma territooriumi teatavate osadega või teatavate tehnoloogiate või projektidega. Liikmesriikidel on võimalik kaaluda selle eelduse kohaldamist oma asjakohastes maastikukujundust käsitlevates siseriiklikes õigusaktides.
- (8) See kajastab taastuvenergia olulist rolli liidu energiasüsteemi CO₂ heite vähendamisel, koheste lahenduste pakkumisel fossiilkütustel põhineva energia asendamiseks ja raske turuolukorra lahendamisel.
- (9) Selleks et kõrvaldada kitsaskohad taastuvenergiajaamadele loamenetluses ja taastuvenergiajaamade käitamises, tuleks siis, kui üksikjuhtude puhul kaalutakse õiguslikke huve, planeerimis- ja loamenetluses eelistada taastuvenergiajaamade ehitamist ja käitamist ning sellega seotud võrgutaristu arendamist, vähemalt projektide puhul, mis on tunnistatud avalikku huvi pakkuvateks. Liikide kaitse puhul tuleks eelmist lauset kohaldada ainult siis ja niivõrd, kui võetakse asjakohaseid liigikaitsemeetmeid, mis aitavad kaasa liigi populatsioonide soodsa kaitsestaatuse säilitamisele või taastamisele, ning selleks tehakse kättesaadavaks piisavad rahalised vahendid ja alad.

- (10) Päikeseenergia on peamine taastuenergia allikas, mis võimaldab lõpetada liidu sõltuvuse Venemaa fossiilkütustest ning saavutada samal ajal ülemineku kliimaneutraalsele majandusele. Päikeseenergiaseadmeid, mis on üks odavaimaid kättesaadavaid elektriallikaid, ja päikese soojusenergiaal põhinevat tehnoloogiat, mis võimaldab pakkuda taastuenergiaal põhinevat kütet madala hinnaga soojusühiku kohta, on võimalik kiiresti kasutusele võtta ning see toob otsest kasu kodanikele ja ettevõtjatele. Sellega seoses ja kooskõlas ELi päikeseenergia strateegiaga² toetatakse liidus vastupidava tööstusliku päikeseenergia väärtusahela arendamist, sealhulgas päikeseenergiatööstuse liidu kaudu, mis käivitatakse 2022. aasta lõpus. Taastuenergiaprojektidele lubade andmise kiirendamine ja vastava menetluse täiustamine aitab suurendada liidu tootmisvõimsust puhta energia tehnoloogia valdkonnas. Praeguse olukorra ja eelkõige energiahindade väga suure volatiilsuse tõttu on vaja kohe tegutseda, et tagada oluliselt kiiremad loamenetlused, et märkimisväärselt kiiremini paigaldada päikeseenergiaseadmeid tehisrajatistele, mis on üldiselt vähem keerukad kui maapealsed rajatised ja mis võimaldavad kiiresti leevendada praeguse energiakriisi mõju, tingimusel et säilitatakse võrgu stabiilsus, töökindlus ja ohutus. Seepärast peaks loamenetlus olema selliste paigaldamiste puhul kiirem kui muude taastuenergiaprojektide puhul.
- (11) Seepärast nähakse käesoleva ettepanekuga ette, et päikeseenergiaseadmete paigaldamise ning samas kohas asuvate salvestusvahendite ja võrguühenduste loamenetluse maksimaalne tähtaeg on kolm kuud selliste olemasolevate või tulevaste tehisrajatiste puhul, mis on loodud muul otstarbel kui päikeseenergia tootmine. Samuti kehtestatakse sellega selliste paigaldamiste puhul spetsiaalne erand, vabastades need nõudest teha keskkonnamõju hindamine direktiivi 2011/92/EL alusel, kuna need seadmed ei tekita tõenäoliselt probleeme, mis on seotud ruumi konkureerivate kasutusviiside või keskkonnamõjuga. Investeerimine väikestes detsentraliseeritud päikeseenergiaseadmetesse, et saada oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijaks, on energiatarbijate jaoks üks tõhusamaid vahendeid oma energiaarvete ja hinnavolatiilsuse mõju vähendamiseks. Liikmesriikidel peaks olema lubatud teatavad alad või struktuurid selle lühema tähtaja ja kõnealuse erandi kohaldamisalast teatavatel õigustatud põhjustel välja jätta.

² COM/2022/221 final.

- (12a) Oma tarbeks energiat tootvad seadmed, sealhulgas seadmed, mida kasutavad kollektiivsed energiatarbijad, näiteks kohalikud energiakogukonnad, aitavad samuti vähendada üldist maagaasinõudlust, suurendada süsteemi vastupidavust ja saavutada liidu taastuvenergia eesmärgid. Selliste päikeseenergiaseadmete paigaldamine, mille võimsus on alla 50 kW, sealhulgas oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate jaoks, ei avalda tõenäoliselt olulist kahjulikku mõju keskkonnale ega võrgule ega tekita ohutusprobleeme. Lisaks ei nõua väikesed seadmed üldjuhul võimsuse suurendamist võrgu ühenduspunkti. Võttes arvesse seda tüüpi seadmete vahetut positiivset mõju tarbijatele ja nende võimalikku piiratud keskkonnamõju, on asjakohane veelgi lihtsustada nende suhtes kohaldatavat loamenetlust, eeldusel et need ei ületa jaotusvõrgu võrguühenduse olemasolevat võimsust, kehtestades asjaomastes loamenetlustes positiivse haldusvaikuse põhimõtte, et edendada ja kiirendada nende seadmete kasutuselevõttu ning saada neist lühikese ajaga kasu. Liikmesriikidel peaks olema lubatud kohaldada madalamat künnist kui 50 kW oma sisemiste piirangute tõttu, tingimusel et künnis jääb üle 10,8 kW. Asjaomased üksused võivad selliste seadmete kohta esitatud taotlused ühekuisse loamenetluse käigus tagasi lükata võrgu ohutusega, stabiilsusega ja töökindlusega seotud põhjustel, andes nõuetekohaselt põhjendatud vastuse.
- (12) Olemasolevate taastuvenergiajaamade ajakohastamisel on märkimisväärne potentsiaal taastuvelektri tootmist kiiresti suurendada, võimaldades seega gaasitarbimist vähendada. Ajakohastamine võimaldab jätkata märkimisväärse taastuvenergiapotentsiaaliga asukohtade kasutamist, mis vähendab vajadust määrata taastuvenergiaprojektide jaoks uusi asukohti. Tuuleelektrijaama ajakohastamine tõhusamate turbiinidega võimaldab olemasolevat võimsust säilitada väiksema arvu, suuremate ja tõhusamate turbiinidega või võimsust suurendada. Ajakohastamise puhul on ka muid eelised, nagu olemasolev võrguühendus, tõenäoliselt suurem üldsuse heakskiit ja teadmised keskkonnamõju kohta.

- (13) 2021.–2025. aastal lõppeb hinnanguliselt maismaa tuuleenergia 38 GW võimsusega rajatiste tavapärase 20-aastane tööiga. Nende võimsuste kasutuselt kõrvaldamine ajakohastamise asemel tooks kaasa praegu ülesseatud taastuvenergiavõimsuse olulise vähenemise, mis muudaks olukorra energiaturul veelgi keerulisemaks. Ajakohastamise kohene lihtsustamine ja kiirem loamenetlus on liidu taastuvenergiavõimsuse säilitamiseks ja suurendamiseks väga olulised. Sel eesmärgil kehtestatakse kavandatava määrusega täiendavad meetmed.
- (14) Seepärast on asjakohane kehtestada meetmed taastuvenergiaprojektide ajakohastamise suhtes kohaldatava loamenetluse edasiseks lihtsustamiseks. Eelkõige peaks taastuvenergiaprojektide ajakohastamise loamenetluse suhtes kohaldatav maksimaalne kuue kuu pikkune tähtaeg hõlmama kõiki asjakohaseid keskkonnamõju hindamisi. Lisaks tuleks alati, kui taastuvenergiajaama või taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks vajaliku võrgutaristu ajakohastamise suhtes kohaldatakse läbivaatamist või keskkonnamõju hindamist, piirduda selle hindamisega, milline on algprojektiga võrreldes tehtud muudatuse või laienduse võimalik oluline mõju.
- (15) Selleks et edendada ja kiirendada olemasolevate taastuvenergiajaamade ajakohastamist, tuleks võrguühenduste puhul kohe kehtestada lihtsustatud menetlus, kui ajakohastamise tulemusel suureneb koguvõimsus algprojektiga võrreldes piiratud määral.
- (16) Päikeseenergiaseadme ajakohastamisel on võimalik suurendada tõhusust ja võimsust ilma kasutatava ruumi suurendamiseta. Ajakohastatud seadmel ei ole seega keskkonnale teistsugust mõju kui algsel seadmel, kui kasutatavat ruumi selle protsessi käigus ei suurendata ja järgitakse jätkuvalt algselt nõutud keskkonnaohu vähendamise meetmeid.

- (17) Soojuspumbad on oluline tehnoloogia, millega kasutada ümbritseva keskkonna energiat, sealhulgas reoveepuhastitest saadavat ja geotermilist energiat taastuvallikatel põhinevaks kütteks ja jahutuseks. Samuti võimaldavad soojuspumbad kasutada heitsoojust ja -jahutust. Selliste soojuspumpade kiire kasutuselevõtt, mis kasutavad vähekasutatud taastavaid energiaallikaid, nagu ümbritseva keskkonna energia, geotermiline energia ja heitsoojus tööstus- ja teenindussektorist, sealhulgas andmekeskustest, võimaldab asendada maagaasi ja muud fossiilkütustel põhinevad katlad taastuvenegial põhineva kütelahendusega ning suurendada samal ajal energiatõhusust. See kiirendab gaasi kasutamise vähendamist küttega varustamisel nii hoonetes kui ka tööstuses. Soojuspumpade paigaldamise ja kasutuselevõtu kiirendamiseks on asjakohane kehtestada selliste seadmete jaoks sihipärased lühemad loamenetlused, sealhulgas lihtsustatud menetlus väiksemate soojuspumpade elektrivõrku ühendamiseks, kui puuduvad ohutusega seotud probleemid, ei ole vaja teha täiendavaid töid seoses võrguühendustega, süsteemi osad ühilduvad tehniliselt ning kui sellist menetlust siseriiklike õigusaktidega ei nõuta. Tänu soojuspumpade kiiremale ja lihtsamale paigaldamisele aitab taastuvate energiaallikate suurem kasutamine küttesektoris, mis moodustab peaaegu poole liidu energiatarbimisest, parandada varustuskindlust ja lahendada praegust keerulisemat turuolukorda.
- (17a) Pääkeseenergiaseadmete paigaldamise, taastuvenegiajaamade ajakohastamise ja soojuspumpade kasutuselevõtu tähtaegade kohaldamisel ei tohiks nende tähtaegade puhul sisse arvestada aega, mille jooksul jaamasid, nende võrguühendusi ja nendega seotud vajalikku võrgutaristut ehitatakse või ajakohastatakse, välja arvatud juhul, kui see langeb kokku loamenetluse haldusetapiga. Lisaks ei tohiks tähtaegade puhul sisse arvestada ka nende haldusetappide kestust, mis on vajalikud võrgu stabiilsuse, usaldusvääruse ja ohutuse tagamise seisukohast vajalikuks võrgu oluliseks ajakohastamiseks.
- (17b) Selleks et veelgi hõlbustada taastuvenegia kasutuselevõttu, peaks liikmesriikidel olema lubatud loamenetluse tähtaegu veelgi lühendada.

- (18) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Århusi konventsioon) sätteid, mis käsitlevad keskkonnainfo kättesaadavust, üldsuse osalemist keskkonnaasjade otsustamises ning õiguskaitse kättesaadavust keskkonnaküsimustes, eelkõige liikmesriikide kohustusi seoses üldsuse kaasamise ja õiguskaitse kättesaadavusega, kohaldatakse jätkuvalt.
- (19) Energiasolidaarsuse põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte³ ja see kehtib kõigi liikmesriikide suhtes. Energiasolidaarsuse põhimõtte rakendamisel võimaldavad kavandatud meetmed taastuvenergiaprojektide kiirema kasutuselevõtu mõju piiriülest jaotamist. Need meetmed on suunatud kõigis liikmesriikides asuvatele taastuvenergiaseadmetele ja hõlmavad paljusid projekte, sealhulgas olemasolevatele rajatistele paigaldatavaid seadmeid, oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate uusi päikeseenergiaseadmeid ja olemasolevate seadmete ajakohastamist. Võttes arvesse liidu energiaturgude integreerituse taset, peaks taastuvenergia kasutuselevõtu suurendamine ühes liikmesriigis olema kasulik ka teistele liikmesriikidele varustuskindluse ja madalamate hindade seisukohast. See peaks aitama suunata taastuvelektri üle piiri sinna, kus seda kõige rohkem vajatakse, ning tagama odavalt toodetud taastuvelektri eksportimise liikmesriikidesse, kus elektritootmine on kallim. Lisaks hakkab liikmesriikides uus lisanduv ülesseatud taastuvenergia tootmisvõimsus mõjutama gaasinõudluse üldist vähendamist kogu liidus.
- (20) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 122 lõike 1 kohaselt võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ja liikmesriikide vahelises solidaarsuse vaimus kehtestada majanduslikule olukorrale vastavad meetmed, eriti kui tekib tõsiseid raskusi teatud toodetega varustamisel, eelkõige energeetika valdkonnas. Võttes arvesse hiljutisi sündmusi ja Venemaa hiljutist tegevust, võib Venemaa gaasitarnete täieliku peatumise suur risk ja alternatiividega seotud ebakindel väljavaade kujutada märkimisväärset ohtu energiavarustuse häirete ja energiahindade edasise tõusu seisukohast ning avaldada survet liidu majandusele. Seetõttu on vaja võtta täiendavaid kiireloomulisi meetmeid.

³ Euroopa Kohtu 15. juuli 2021. aasta otsus Saksamaa vs. Poola, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (21) Võttes arvesse energiakriisi ulatust, selle sotsiaalsed, majanduslikku ja rahalist mõju ning vajadust võimalikult ruttu tegutseda, peaks käesolev määrus jõustuma võimalikult kiiresti, st järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Määruse kestus on 18 kuud ja määrus sisaldab läbivaatamisklauslit, et komisjon saaks vajaduse korral teha ettepaneku selle kehtivuse pikendamiseks.
- (22) Kuna käesoleva määruse eesmärgid ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1a

Reguleerimise ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega nähakse ette ajutised erakorralised normid, et kiirendada loamenetlust, mida kohaldatakse energia tootmisele taastuvatest energiaallikatest, keskendudes eeskätt konkreetsetele taastuvenergiatehnoloogiatele või sellist liiki projektidele, millega on võimalik saavutada lühikese aja jooksul taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu tempo kiirendamine liidus.

Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi loamenetluste suhtes, mille alguskuupäev on määruse kohaldamisajal, ning see ei piira siseriiklike sätete kohaldamist, millega kehtestatakse artiklites 3, 4 ja 5 sätestatutest lühemad tähtajad.

Liikmesriigid võivad käesolevat määrust kohaldada ka käimasolevate loamenetluste suhtes, mille puhul ei ole tehtud lõplikku otsust enne [käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäev], tingimusel et sellega lühendatakse loamenetlust ja säilitatakse olemasolevad kolmandate isikute juriidilised õigused.

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse direktiivi 2018/2001 artiklis 2 sätestatud mõisteid. Lisaks kasutatakse järgmiseid mõisteid:

- (1) „loamenetlus“ – menetlus, mis:
 - a) hõlmab kõiki asjakohaseid halduslube taastuenergiajaamade, sh soojuspumpade, samas asukohas asuvate energiasalvestusseadmete ja nende võrku ühendamiseks vajalike vahendite ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks, sealhulgas võrguga ühendamise lubasid ja keskkonnamõju hindamisi, kui neid nõutakse, ning
 - b) hõlmab kõiki haldusetappe, alates sellest, kui asjaomane asutus kinnitab täieliku taotluse kättesaamist, ja lõpetades sellega, kui asjaomane asutus teatab lõplikust otsusest menetluse tulemuse kohta;
- (2) „päikeseenergiaseadmed“ – seadmed, mis muundavad päikeseenergia soojus- või elektrienergiaks, eelkõige päikesesoojusenergia seadmed ja päikeseelektriseadmed.

Artikkel 2

Ülekaalukas avalik huvi

- (1) Eeldatakse, et taastuenergiajaamade ja -seadmete planeerimine, ehitamine ja käitamine, nende võrguühendused ja seotud võrk ise ning salvestusvahendid vastavad ülekaalukale avalikule huvile ning edendavad rahva tervist ja ohutust, kui üksikjuhtude puhul kaalutakse õiguslike huve direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punkti a kohaldamiseks. Liikmesriigid võivad kooskõlas nende lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades sätestatud prioriteetidega otsustada kohaldada neid sätteid üksnes oma territooriumi teatavate osade ning teatavat liiki tehnoloogiate või teatavate tehniliste omadustega projektide suhtes.
- (2a) Liikmesriigid tagavad vähemalt ülekaalukat avalikku huvi pakkuvateks tunnistatud projektide puhul, et konkreetse juhtumi õiguslike huvide tasakaalustamisel eelistatakse planeerimis- ja loamenetluses taastuenergiajaamade ehitamist ja käitamist ning sellega seotud võrgutaristu arendamist. Liikide kaitse puhul kohaldatakse eelmist lauset ainult siis ja niivõrd, kui võetakse asjakohaseid liigikaitsemeetmeid, mis aitavad kaasa liigi populatsioonide soodsa kaitsestaatuse säilitamisele või taastamisele, ning selleks tehakse kättesaadavaks piisavad rahalised vahendid ja alad.

Artikkel 3

Loamenetluse kiirendamine päikeseenergiaseadmete paigaldamise puhul

- (1) Kui paigaldatakse päikeseenergiaseadmeid ja samas kohas asuvaid energiasalvestusvahendeid, sealhulgas ehitistesse integreeritud päikeseenergiaseadmeid ja katustel asuvaid päikeseenergiaseadmeid olemasolevatele või tulevastele tehisrajatistele (välja arvatud tehisveekogude pinnad), ei kesta loamenetlus üle kolme kuu, tingimusel et selliste rajatiste põhiootstarve ei ole päikeseenergia tootmine. Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ning II lisa punkti 3 alapunktidest a ja b, tõlgendatuna eraldi või koostoimes selle direktiivi II lisa punkti 13 alapunktiga a, vabastatakse selliste päikeseenergiaseadmete paigaldamine nõudest teha kindlaks, kas projekti puhul tuleb teha keskkonnamõju hindamine, kui selline nõue on kohaldatav, või nõudest teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine.
- (1a) Liikmesriigid võivad teatavad alad või struktuurid punkti 1 sätete kohaldamisalast välja jätta kultuuri- või ajaloopärandi kaitsmise põhjustel või avaliku julgeoleku huvides või ohutusega seotud põhjustel.
- (2) Loamenetluse puhul, mis puudutab selliste päikeseenergiaseadmete paigaldamist, mille võimsus on kuni 50 kW, sealhulgas oma tarbeks toodetava taastuvenergia tarbijate jaoks, loetakse luba antuks, kui asjaomased asutused või üksused ei vasta ühe kuu jooksul taotluse esitamisest, eeldusel et päikeseenergiaseadme võimsus ei ole suurem kui jaotusvõrgu võrguühenduse olemasolev võimsus.

- (2a) Kui lõikes 2 osutatud künnise kohaldamine toob elektrivõrgu toimimisele kaasa olulise halduskoormuse või piirangud, võivad liikmesriigid kohaldada madalamat künnist, tingimusel et see jääb üle 10,8 kW.
- (3) Kõik eespool nimetatud loamenetlustest tulenevad otsused avaldatakse kooskõlas kehtivate kohustustega.

Artikkel 4

Taastuvelektriijaamade ajakohastamine

- (1) Projektide ajakohastamise loamenetlus, sealhulgas load, mis on seotud võrguga ühendamiseks vajalike vahendite uuendamisega, kui ajakohastamine toob kaasa võimsuse suurenemise, ei ületa kuute kuud, mis hõlmab keskkonnamõju hindamist, kui see on nõutud asjakohaste õigusaktidega.
- (2) Kui ajakohastamise tulemusel ei suurene taastuvelektriijaama võimsus rohkem kui 15 % ja ilma et see piiraks vajadust hinnata võimalikku keskkonnamõju vastavalt käesoleva artikli kolmandale lõikele, antakse ülekande- või jaotusvõrgu võrguühenduste jaoks luba kolme kuu jooksul pärast asjaomasele üksusele taotluse esitamist, välja arvatud juhul, kui esinevad põhjendatud ohutusprobleemid või süsteemi osad ei ühildu tehniliselt.
- (3) Kui taastuvelektriijaama või sellega seotud võrgutaristu ajakohastamisel, mis on vajalik taastuvate energiaallikate integreerimiseks elektrisüsteemi, tuleb kindlaks teha, kas projekti puhul on vaja keskkonnamõju hindamise menetlust või keskkonnamõju hindamist vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4, piirdub selline eelnev kindlakstegemine ja/või keskkonnamõju hindamine võimaliku olulise mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algprojektiga.

- (4) Kui päikeseenergiaseadmete ajakohastamisega ei kaasne täiendava ruumi kasutamist ja see vastab algse seadme suhtes kehtestatud kohaldatavatele keskkonnaohu vähendamise meetmetele, vabastatakse projekt nõudest teha kindlaks, kas projekti puhul tuleb teha keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4, kui selline nõue on kohaldatav.
- (5) Kõik eespool nimetatud loamenetlustest tulenevad otsused avaldatakse kooskõlas kehtivate kohustustega.

Artikkel 5

Soojuspumpade kasutuselevõtu kiirendamine

- (1) Selliste soojuspumpade, mille võimsus on kuni 50 MW, paigaldamise loamenetlus ei kesta kauem kui üks kuu, maasoojuspumpade puhul kolm kuud.
- (2) Kui puuduvad ohutusega seotud probleemid, ei ole vaja teha võrguühendusi puudutavaid täiendavaid töid ning süsteemi osad ühilduvad tehniliselt, siis antakse pärast asjaomase üksuse teavitamist ülekande- või jaotusvõrguga võrguühenduse loomiseks luba:
- a) selliste soojuspumpade puhul, mille elektritootmise võimsus on kuni 12 kW, ning
 - b) selliste oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate paigaldatud soojuspumpade puhul, mille elektritootmise võimsus on kuni 50 kW, tingimusel et oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate taastuenergiaseadmete võimsus on vähemalt 60 % soojuspumba võimsusest.
- (3a) Liikmesriigid võivad teatavad alad või struktuurid käesoleva artikli sätete kohaldamisalast välja jätta kultuuri- või ajaloopärandi kaitsmise põhjustel või riigikaitse või ohutusega seotud põhjustel.
- (3) Kõik eespool nimetatud loamenetlustest tulenevad otsused avaldatakse kooskõlas kehtivate kohustustega.

Artikkel 5a

Päikeseenergiaseadmete paigaldamise, taastuenergiajaamade ajakohastamise ja soojuspumpade kasutuselevõtu loamenetluse ajakava

Artiklites 3, 4 ja 5 osutatud tähtaegade kohaldamisel ei arvestata tähtaegade sisse järgmist aega, välja arvatud juhul, kui see langeb kokku loamenetluse muude haldusetappidega:

- a) aeg, mille jooksul ehitatakse või ajakohastatakse jaamasid, nende võrguühendusi ning, pidades silmas võrgu stabiilsuse, usaldusväärsuse ja ohutuse tagamist, nendega seotud vajalikku võrgutaristut,
- b) selliste haldusetappide aeg, mis on vajalikud võrgu stabiilsuse, usaldusväärsuse ja ohutuse tagamiseks vajalikuks võrgu oluliseks ajakohastamiseks.

Artikkel 6

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse 18 kuu jooksul alates selle jõustumisest.

Artikkel 7

Läbivaatamine

Hiljemalt 31. detsembriks 2023 vaatab komisjon käesoleva määruse läbi, pidades silmas varustuskindluse ja energiahindade arengut ning vajadust taastuenergia kasutuselevõttu veelgi kiirendada. Ta esitab nõukogule aruande kõnealuse läbivaatamise peamiste tulemuste kohta. Komisjon võib kõnealuse aruande põhjal teha ettepaneku käesoleva määruse kehtivusaja pikendamiseks.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja
